

Išrašas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
APLINKOS APSAUGOS KOMITETAS**

PASITARIMO PROTOKOLAS

2010-03-17 Nr.107-P-08-01

1. SVARSTYTA:

- 1. Dėl nuotekų valymo kokybės ir dumblo perdirbimo**
- 2. Dėl galimo gyvenamosios aplinkos oro užteršimo merkaptanų junginiais prie UAB „Vilniaus vandenys“**
- 3. Dėl nuotekų valymo sistemų projektavimo individualiuose sklypuose reikalavimų**

Dalyvavo: Seimo nariai Jonas Šimėnas, Aurelija Stancikienė, Almantas Petkus, Jonas Pinskus, Stanislovas Giedraitis, Justinas Urbanavičius, kitų pasitarimo dalyvių sąrašas pridedamas.

KONSTATUOTA:

1. Dėl nuotekų valymo kokybės ir dumblo perdirbimo

Lietuvoje pramonėje, versle ir buityje naudojamų ploviklių ir skalbiklių sudėtyje yra fosfatų bei biocidų aktyvaus chloro pagrindu, kurie junginiuose su riebalais sudaro koncerogeninius chlororganinius junginius. Visų šių preparatų skystosios atliekos patenka į aplinką, su nuotekomis fosfatai ir chlororganiniai junginiai patenka į Baltijos jūrą, sukeldami eutrofikaciją ir kitas aplinkosaugos problemas.

ES teisės aktai neriboja ir nedraudžia naudoti fosfatų plovikliuose. ES reglamentas dėl ploviklių valstybėms narėms leidžia taikyti nacionalines priemones, ribojančias fosfatų kiekį plovikliuose. Septynios ES šalys yra priėmusios teisės aktus (2007 m. duomenimis), draudžiančius naudoti arba ribojančius fosfatus plovikliuose (Vokietija, Italija, Belgija, Čekija, Nyderlandai, Airija ir Liuksemburgas). Švedija ir Prancūzija jau paskelbė apie savo ketinimus imtis panašių veiksmų. Laipsniškai ploviklių su fosfatais atsisako Danija ir Suomija. Europos Komisijos ataskaitoje „Fosfatų naudojimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 648/2004/EB dėl ploviklių 16 straipsnį“ Lietuva priskirta prie šalių, kurių vandens kokybei fosfatų ribojimas duotų didelę naudą. Europos Komisija planuoja artimiausiu metu parengti teisės aktą, kuris nustatytų reikalavimus buitiniams ir pramoniniams plovikliams.

Biocidų direktyva į nacionalinę teisę yra perkelta Sveikatos apsaugos ministro įsakymu. Šiuo metu ES darbo grupėse svarstomas naujas reglamento projektas, kurio svarstyme dalyvauja ir Lietuvos atstovai. Todėl Lietuvos ekspertams reikia suformuluoti argumentus dėl biocidų ribojimo ir pateikti juos ES institucijoms. Šio pasitarimo rezultatai galėtų padėti suformuoti Lietuvos poziciją.

Pasitarime nedalyvavo, nors buvo kviešti, Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos prie Ūkio ministerijos atstovai. Ši inspekcija atsako už namų ūkio reikmėms skirtų ir prekyboje esančių ploviklių priežiūrą bei teikia pasiūlymus dėl teisės aktų, reglamentuojančių produktų saugą, pakeitimo.

2. Dėl galimo gyvenamosios aplinkos oro užteršimo merkaptanų junginiais prie UAB „Vilniaus vandenys“

Viešojoje erdvėje ir žiniasklaidoje skelbiami Vilniaus Visuomenės sveikatos tyrimų centro Lazdynų mikrorajone 2007.08.16 atlikti oro užterštumo tyrimai, kuriuose užfiksuoti kelis ar net šimtus tūkstančius kartų normą viršijantys merkaptanų kiekiai. Spėjama, kad šios cheminės medžiagos į orą pateko iš UAB „Vilniaus vandenys“ nuotekų valyklos Titnago gatvėje.

Aplinkos apsaugos komitete gautas Aplinkos apsaugos agentūros paaiškinimas, kad vadovaujantis dabar galiojančiu Valstybiniu aplinkos monitoringo planu lakiųjų organinių junginių, merkaptanų ir sieros vandenilio tyrimai aplinkos ore neatliekami, nesant techninių galimybių. Artimiausiu metu planuojama įsigyti reikalingą įrangą šiems matavimams atlikti. Agentūra taip pat pateikė komitetui Aplinkos tyrimų departamento direktoriaus B.Giedraičio nuomonę. Jo manymu, Visuomenės sveikatos tyrimų centro matavimų rezultatų vertinimas yra netinkamas, nes matavimų protokoluose pateikta suminė merkaptanų koncentracija, o pagal Higienos normą HN 35:2002 „Gyvenamosios aplinkos orą teršiančių medžiagų koncentracijų ribinės vertės“ aplinkos ore normuojamas tik metilmerkaptanas.

Sveikatos apsaugos ministerijos atstovai taip pat nepatvirtino, bet ir nepaneigė, kad nuodingosios medžiagos normatyvai buvo viršyti, kadangi bendri merkaptanų koncentracijos dydžiai negali būti lyginami su didžiausia leidžiama momentine metilmerkaptano koncentracija.

Šiuo metu UAB „Vilniaus vandenys“ prieš nuotekų dumblo kvapus naudoja specialias kvapą naikinančias augalinės kilmės medžiagas. Pradėtas vykdyti dumblo apdorojimo projektas, kurį įgyvendinus, iš dumblo pūdytuvuose bus išgaunamos ir vėliau sudeginamos vidaus degimo varikliuose biodujos, ir taip bus išspręsta kvapo problema.

3. Dėl nuotekų valymo sistemų projektavimo individualiuose sklypuose reikalavimų

Į Aplinkos apsaugos komitetą kreipėsi individualių namų statytojų ir projektuotojų atstovai dėl nuotekų tvarkymo sistemų projektavimo Vilniuje. Jie prašo išimties tvarka, kaip ir numatyta

Aplinkos ministro 2007 m. spalio 8 d. įsakyme Nr. D1-515, esant tam tikroms išlygoms, leisti neprojektuoti individualių ar grupinių nuotekų valymo įrengimų, kol iki gyvenviečių nebus atvesti centralizuoti nuotekų tinklai. Šiuo metu Vilniaus miesto savivaldybė neišduoda aplinkos apsaugos sąlygų statiniams projektuoti, jei tokie įrengimai nenumatyti.

Savivaldybės atstovų teigimu, gruntiniai vandenys aplink Vilniaus miestą yra labai užteršti dėl beatodairiškai įrengtų nuotekų išsėmimo duobių, todėl Vilniaus taryba priėmė atitinkamą sprendimą, kad tose vietovėse, kur nėra centralizuotų tinklų, būtina įrengti ir eksploatuoti biologinius valymo nuotekų įrengimus. Tačiau pakoregavus Vyriausybės nutarimą „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ nuostatas ir sumažinus sanitarines apsaugos zonas biologinio valymo įrenginiams, pasitarimo dalyvių nuomone, galima būtų išspręsti dalį šių problemų.

NUTARTA:

1. Siūlyti Ūkio ministerijai kartu su Sveikatos apsaugos ir Aplinkos ministerijomis iki 2010 m. balandžio 12 dienos parengti priemonių planą, kaip riboti ar uždrausti fosfatų ir biocidų patekimą į aplinką. Esant reikalui, parengti teisės aktų projektus dėl fosfatų ir biocidų ribojimo buityje ir pramonėje naudojamuose plovikliuose reikalavimų.

2. Pavesti Sveikatos apsaugos ministerijai atlikti ir nuolat vykdyti metilmerkaptano koncentracijos aplinkos ore tyrimus pagal sudarytą ir su Lazdynų bendruomenės atstovais suderintą programą, taip pat ir karštomis vasaros dienomis, kai oro temperatūra siekia 27 C⁰. Palyginti gautus duomenis su 2007 metų laboratorinio tyrimo duomenimis ir apie išvadas informuoti Aplinkos apsaugos komitetą iki 2010 m. rugsėjo 10 dienos.

Pavesti Aplinkos ministerijai atlikti reikiamus matavimus ir imtis kitų veiksmų, siekiant įvertinti, ar dėl UAB „Vilniaus vandenys“ nuotekų valyklos teritorijoje vykdomos veiklos nėra viršijami metilmerkaptano, etilmerkaptano ir butilmerkaptano normatyvai už sanitarinės apsaugos zonos ribų. Nustačius tokius pažeidimus, imtis priemonių aplinkos teršimui nutraukti. Apie tyrimų rezultatus nuolat informuoti Aplinkos apsaugos komitetą.

3. Prašyti Sveikatos apsaugos ministerijos iki balandžio 12 d. pateikti Aplinkos apsaugos komitetui informaciją dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ bei Sveikatos apsaugos ministro įsakymo „Dėl Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių patvirtinimo“ Nr. V-586 pakeitimų svarstymo eigos.

Balsavimo rezultatai: bendru sutarimu „už“.

Komiteto pirmininkas

Jonas Šimėnas